

Karin har ordet

Hej kära medlemmar i Lidingö Hembygdsförening

När jag skriver det här har vi precis gått tillbaka till vintertid, eller normalt看 som det ju egentligen heter. Alla klockor här hemma är tillbakavridna en timme och mörkret har tagit sitt grepp om oss. Det låter lite dystert får jag medge, men höst och vinter är inte riktigt mina årstider. Jag tröstar mig med tända ljus och tanken att det nu, när ni läser det här, bara är en månad kvar till vintersolståndet då det vänder och vi åter går mot ljusare tider.

Under höst och vinter är det ändå full fart på verksamheten i Lidingö Hembygdsförening och vad vi gör och har gjort kan ni läsa om i det här numret av Hembygdsnytt. På museet lyser alltid flitens lampa och ni är alla hjärtligt välkomna att besöka oss under våra öppettider. Kan-ske ett besök i butiken kan ge julklapptips, vi har många fina saker med lidingöanknytning.

Eftersom det här är sista numret för i år passar jag på att önska er alla God Jul och Gott Nytt År! ■

Karin Mörk, ordförande

Snart kommer advent som brukar vara fullt med trevliga bestyr inför helgerna. Låt oss få påminna om att vintern också är en tid för lugna stunder, tid för vila och eftertanke. Kan-ske en promenad en vacker vinterdag utmed Kottlasjön eller något annat favoritstråk.

Invigning av "Ögonblick"

"Konsten sätter oss i förbindelse med historien", sade John Svensson, chef för Lidingö kultur- och fritidsförvaltning, när han invigde utställningen "Ögonblick" söndag 3 november. "Och ibland känner man att man skulle ha velat vara med då!"

"Ögonblick" är både en konstutställning och en vandring genom 200 år av lidingöhistoria. Kom in och se både miljöer, som inte längre finns och andra som är bevarade men ändå, på konstverken, har en annan, lockande atmosfär. ■

Invigningstraditioner är viktiga. Karin Mörk och John Svensson ska snart klippa det blågula bandet.

Vi ses på Julmarknaden!

Lördag 7 december är det julmarknad i Lidingö centrum, där också Hembygdsföreningen deltar. I vårt stånd kan man köpa julkappar som böcker och hantverksprodukter.

Speciellt uppskattade brukar raggssockorna vara.

På Lidingö museum, som denna dag öppnar redan kl. 11, finns fler julklapptips. Det är bara att följa

den marschallupplysta vägen till museet. Passa också på att titta på den aktuella utställningen: "Ögonblick – Lidingömiljöer och Lidingöbor fångade av konstnärer under 200 år".

Det räcker inte med att skanna en bild. Motivet måste också identifieras och bilden kodas så att den lätt kan återfinnas. Här visar Inga Helander ett foto för Sune Petersson, som ingår i Fotogruppen, och Karin Mörk som tittat in.

En bildbank för alla

Klockan är halv tio på tisdagsförmiddagen. Nere i "bageriet" på Lidingö museum sitter Sune Petersson och Karin Mörk och tittar på den stora skärmen och ett gammalt fotografi, lite kornigt och blekt i färgen. Bredvid står Inga Helander. Hon har precis skannat och lagt upp fotografiet och frågar Sune och Karin var och när de tror att foto är taget. De enas om att det troligen är 1950-talet. Någon känner igen radhusen som skymtar i fonden och kan identifiera platsen som Blomstigen i Hersby Åker. Inga noterar att fotot ska sorteras in under kategorin "bebyggelse" och stadsdel "Hersby". Varken fotografens namn eller årtal finns på ursprungsfotot, så gruppen enas om "1950-tal" och "fotograf okänd". Så har ännu ett gammalt fotografi hamnat i

Hembygdsföreningens stora elektroniska bildbank, sökbar för alla!

Under åren har Lidingöborna lämnat album, brev och föremål till museet. Ett par arbetsgrupper har kontinuerligt tagit hand om gåvorna och fört manuella register över dem. När föreningen i början av 2010-talet fick en dataintresserad medarbetare beslöts att investera i ett datasystem för alla fotografier. För cirka 5 år sedan beslöts att det interna bildarkivet skulle tillgängliggöras för allmänheten och nu finns 24 000 bilder i arkivet. Och nya tillkommer ständigt! När Lidingö tidning lades ner skänktes hela deras bildarkiv med tusentals foton.

Att kunna bjuda in Lidingöborna att titta i bildbanken, helt utan kostnad, har visat sig vara en succé! Vi får ofta

förfrågningar från personer som köpt ett hus på ön och som vill veta mer om sitt nyförvärv. Fotogruppen kan många gånger hjälpa till. Lidingö stad skickar också allt oftare förfrågningar vidare till Hembygdsföreningen.

Bilderna i vårt arkiv används till många av Lidingö museums utställningar. De utgör också grunden till våra miniutställningar, som blivit så populära. Miniutställningarna är placerade på ett tiotal ställen runt om på Lidingö och de roteras en gång i kvartalet.

Att titta på bilderna kostar ingenting, man behöver inte vara medlem i Lidingö hembygdsförening men vi hoppas att bildbanken kan vara en ingång till medlemskap! Vill man få en papperskopia av en särskild bild, så kan det ordnas mot en ringa kostnad. När det gäller hur bilderna används i olika sammanhang följer vi gällande upphovsrättslagstiftning. Välkommen till bildbanken! ■

Susann Thorngren

Så här söker du i bildbanken

Gå in på vår nya hemsida, www.hembygd.se/lidingo. (Obs! Om du har sparat gamla sökningar till Lidingö museum, måste du uppdatera adressen.)

Under rubriken Intressanta länkar på första sidan, tryck på Bildbank. Nästa ruta tryck på Öppna bildarkiv. Då öppnas en sida med en rullista till vänster med olika sökord, t.ex. Bebyggelse.

Tryck på den lilla röda boken framför ordet Bebyggelse. Ytterligare sökord kommer upp. Välj det ord du är intresserad av, till exempel Bränder. Alla inskannade bilder som gäller bränder dyker då upp.

Dubbeltklicka på den bild du vill titta på så kommer den upp på skärmen, dessutom med angivande av motiv, i vilket album den ligger och vem som är rättighetsinnehavare. Under Mer information finns kompletterande teknisk information. ■

Lycka till och mycket nöje!

Bildbanken behöver fler ögon!

Kan du ditt Lidingö och tycker du att det är roligt med öns miljöer och personer, både nya och gamla? Då vill vi gärna att du kommer med oss i Fotogruppen! Vi träffas varje tisdag kl. 09.30 till kl. 12.00 på Lidingö museum, mitt emot centrum. Du binder inte upp dig utan deltar bara när du kan. Välkommen hälsar Inga Helander, John Johnson, Sune Petersson, Roger Anbratt, Pierre Styfberg, Susann Thorngren. ■

I höst har vi promenerat

Uppslutningen blev stor när Hembygdsföreningen under hösten arrangerade tre promenader. Två gick ”i spåren av AGL”, de tre arkitekterna Stig Anker, Bengt Gate och Sten Lindegren, som

bland annat ritat Torsviksplatån, Kämpavägen, ett antal villor i Hersby och delar av Hersby gymnasium (Bengt Gate). Den tredje promenaden utforskade ”Sticklinge under 1000 år”. ■

FOTO: ELISABETH ANKER

FOTO: ULLA LARSSON

▲ Promenaderna i AGL:s spår lockade inte minst personer som bor i trakten –många vill lära sig mer om sina egna kvarter. Här har Marianne Råberg (i mitten) samlat en stor grupp som inte bara fick följa den planerade ruten till Kämpavägen utan också göra spontanbesök hos flera av deltagarna. Den promenad som Lena Norberg och Per Stensmo ledde på Torsviksplatån samlade ett 70-tal personer, där många deltagare bidrog med egna kunskaper.

◀ Sticklingepromenaden leddes av Marianne Foghammar som inledde vid Lidingös enda runsten och fortsatte till järnåldersgravfältet norr om Tyktorpsvägen. I fint höstväder gick vi Tyktorpsvägen norrut och fick höra om de sommarvillor som bland andra Harald Zetterberg låtit bygga för släktingar, vänner och andra borgarfamiljer från Stockholm.

FOTO: KARIN MÖRK

Höstmarknaden

Full rulle vid loppisborden. Här är Lena Norberg, Gunilla Skoglund och Erik Norman i försäljartagen. I stora rummet lockade tombola och Hantverksgruppens fina alster liksom borden med böcker om Lidingö, Lidingövas, glas och muggar, gamla och nya textilier.

Som alltid när Höstmarknaden ska öppna bildades en lång kö av besökare med fullt fokus på att så fort som möjligt komma in för att inte missa något loppisfynd, köpa en lott eller ta en kopp kaffe.

Stort tack till Lidingö församling, som upplåtit sina lokaler och stort tack till alla företag som stött Hembygdsföreningen med generösa gåvor till tombo-

la och lotterier. Stort tack också till alla medlemmar som inventerat sina skåp och lådor och fyllt loppmarknaden, bokborden samt skänkt sina vackra, gamla textilarbeten till textiltbordet och till hantverksgruppen som producerat utomordentligt fina handarbeten. Och inte minst till dem som släpat bord och lådor och som bemannat alla stationer. ■

FOTO: SUSANN THORNGREN

Med kyrkan kom tiden till Lidingö

Carl-Henrik Ankarberg i lidingödräkt och med Hembygdsföreningens fana.

Vid den gudstjänst som traditionsenligt föregår höstmarknaden höll Carl-Henrik Ankarberg ett mycket uppskattat anförande om kyrkan och kyrkklockors betydelse för vår uppfattning om tidens gång. Här ett sammandrag.

Det var klockringningen som tillkännagav tiderna för de kyrkliga aktiviteter som reglerade livets gång. Klockringningen kom bokstavligen att påverka det dagliga livet. Men det handlade inte om minuter och sekunder som vi är vana vid. Lidingö kyrka har aldrig haft någon tim- och minutvisande urtavla och inte heller något mekaniskt urverk.

Ursprungligen hängde lidingöklockorna i en klockstapel som stod på kyrkogården, nära kyrkan. Den äldsta klocka vi känner till var gjuten 1608 och var alltså äldre än dagens kyrka. Sedan kyrkan fått sitt torn 1817 köptes ”begagnade” klockor in, dagens klockor. Lillklockan hade tillverkats 1650 och storklockan 1752. Båda hade tidigare hängt i Barnhuskyrkan vid nuvarande Norra Bantorget.

Klockorna har inte bara kallat till kyrkliga aktiviteter utan klockringning sker också vid stora händelser som vid mobiliseringen vid de båda världskrigen liksom vid freden 1945 som firades med stor tacksägelseringning.

Jag tror och hoppas att den djupt traditionella klockringningsseden i våra kyrkor kommer att bli kvar i framtiden. ■

En musikalisk skål för julen

Välkomna till en musikalisk resa med *Holiday Singers*, en vokalkvintett som musicerar över alla gränser. Vi börjar här hemma, men förflyttar oss med sång och instrument till andra länder och kulturer, för att till sist landa i en

skål för julen på hemmaplan. Lidingö museum 11 december kl. 19.

Julen är också i fokus för Mathias Enns decemberkonserter lördag 7 och söndag 8 december kl. 16.30. ■

Kafferep 9 december

Vi ses på kafferepet 9 december kl. 14 på Lidingö museum. Många duktiga bagerskor har dukat upp säsongens specialiteter.

Kalendarium

Lör.	7 dec	11.00	Julmarknad, Lidingö centrum
Lör.	7 dec	16.30	OBS tiden. "Julkonsert". Mathias Enn*
Sön.	8 dec	16.30	OBS tiden. "Julkonsert". Mathias Enn*
Mån.	9 dec	14.00	Kafferep*
Ons.	11 dec	19.00	Konsert, Holiday Singers*
Sön.	26 jan	13.00	Visning av utställningen "Ögonblick"
Sön.	9 feb	13.00	Visning av utställningen "Ögonblick"

Museet är stängt från julafton till och med annandagen, har öppet 28 och 29 december därefter stängt. Vi öppnar igen 7 januari.

* Föranmälan till kansliet, 08-765 75 67, info@lidingohembygd.se.

Entré till museet: 100 kr för medlem, 120 kr för icke medlem. Avgift för kafferepet: 75 kr.

UR FÖRRÅDET:

Ett tidigt fotogenkök

FOTO: MARIANNE FOGHAMMAR

Högst upp på en av hyllorna i förrådet fanns detta fotogenkök med en mycket speciell anknäring till Lidingö. På luckan stod nämligen "Max Sievert Stockholm". Max Sievert var en tysk/svensk företagsledare som under många år var affärskompanjon med uppfinnaren och entreprenören Carl Richard Nyberg. För många Lidingöbor känd som "Flyg-Nyberg" på Täckå Udden, som experimenterade inom flygets område, men tyvärr aldrig kom upp i luften. Däremot uppfann han och tog patent på blåslampan 1881. År 1922 övertog Max Sievert C. R. Nybergs verkstads AB och blev därigenom ensamförsäljare av dennes blåslampor och fotogenkök.

I dag är väl fotogenkök huvudsakligen ett campingtillbehör, men på 1890-talet fanns många mer stadiga modeller i gjutjärn för hemmabruk. ■

Medlemsavgift

Inbetalningskort för medlemsavgiften 2025 bifogas detta nummer av Hembygdsnytt. Betala gärna med swish: 123 181 45 65 eller med bankgiro BG: 5802-2187. ■

Du vet väl om...

...att följande företag stödjer oss genom att ge rabatt till dig mot uppvisande av medlemskort:

AKVATINT AB
RAMVERKET & CO

BEIJER
BYGGMATERIAL

LIDINGÖ JÄRN & FÄRGHANDEL

Betsy Sandberg
Choklad & Glass

SARACECILIA

HembygdsNytt nr 4/2024

Ansvarig utgivare: Karin Mörk

Redaktion: Carl-Henrik Ankarberg, Siv Bergius, Margareta Borgelin, Lena Norberg, Susann Thorngren.

Layout: Owe Ericsson, Seforma

Tryck: Stockholms Lito Grafiska

Öppet:

Museet: tis, tors, lör, sönd kl. 12.00-15.00

Kansliet: tis och tors kl. 09.30-15.30

Lejonvägen 26a, mitt emot Lidingö centrum

Tel: 08-765 75 67

E-post: info@lidingohembygd.se

Medlemsavgift: 250,-,

familj 375,-

BG: 5802-2187

Swish: 123 181 45 65

www.hembygd.se/lidingo

